

Plaatselijke aanduiding monument

Hessenberg 31A

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2761

Redengevende omschrijving van het beeldbepalend pand

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Hessenberg is één van de zeven heuvels waarop Nijmegen is gebouwd. De Hessenberg was in de Romeinse tijd zo rond 200 na Chr. nog onbewoond. In de hoek, gevormd door de Hessenberg, Pijkestraat, Doddendaal en Jodenberg bevonden zich rond 1442 maar liefst vier kloosters, waarvan twee nonnenkloosters; Hessenberg en Bethlehem. In de late middeleeuwen vormde zich hier een religieus hart. Op de plaats van het eerste klooster werd later het rooms-katholieke weeshuis gesticht door de samenvoeging van vier bouwwerken in 1638. In de negentiende eeuw stond hier, naast het weeshuis, een groot aantal pakhuizen die ten dienste stonden van het grote aantal winkel- en bedrijfspanden van de omliggende straten.

Het pand Hessenberg 31A volgt in zijn constructieve opzet de ontwikkeling langs de middeleeuwse perceelsgrenzen. Het is gelegen in de noordelijke gevelwand van de Hessenberg, als vijfde pand ten westen van de aansluiting met de Lange Hezelstraat tegenover het voormalige weeshuiscomplex. Het pand vormt een bouwkundige eenheid met Lange Hezelstraat 33 en is met een tussenlid aan het voornoemde pand verbonden. In 1913 kwam er bij de gemeente een aanvraag binnen voor het deels vernieuwen van de panden van de percelen Lange Hezelstraat 33 en Hessenberg 31A en het aanleggen van riolering. Vloerverschillen, zoals zichtbaar op een bouwtekening uit 1990, wijzen op een historische tweedeling, ontstaan omdat de Hessenberg iets hoger ligt. Bij deze verbouwing werd er gebruik gemaakt van de zijgevels van de oudere bebouwing. De straatgevels werden geheel vernieuwd en op elkaar afgestemd. Hoewel de breedte van de gevels van elkaar verschilt is voor de architectuur uit hetzelfde stijlenrepertoire getapt. Beide hebben een gestuukte gevel met plat dak en overhangende goot op klossen. De gevel aan de Hessenberg wordt verlevendigd door schoon metselwerk bakstenen strekken en ontlastingsbogen boven de raampartijen.

Op de bouwtekening van 1990 is zichtbaar dat hier deels een bouwlaag bovenop werd geplaatst ten behoeve van het achterhuis aan de Hessenberg. In 1990 werd de winkel aan de Lange Hezelstraat van het achterhuis met de woningen afgesplitst door de trap vanuit de keuken naar het achterhuis dicht te maken, waarbij ook de gezamenlijke binnenplaats werd gesplitst. Feitelijk werden het voorhuis en achterhuis hierdoor van elkaar afgescheiden.

OMSCHRIJVING VAN HET BEELDBEPALEND PAND

Het pand telt drie bouwlagen met plint, onder een aan de voorzijde afgeschuind plat dak met overhangende goot op klossen en staat op een dubbel perceel. De gevel is symmetrisch opgebouwd met drie vensterassen, waarvan de middelste iets smaller dan die aan weerszijden. In het midden bevindt zich de ingangspartij, middels een enkele deur met bovenlicht. Alle gevelopeningen beschikken over een korfboog, uitgevoerd in schoonmetselwerk, van waaruit spekbanden lopen. De spekbanden bevinden zich tevens op het niveau van de balklagen.

Links van de enkele deur een tweedeurs opening, waarschijnlijk vroeger gebruikt voor het opslaan van goederen. Aan de andere zijde een breed kruiskozijn met schuiframen en bovenlichten in drieverdeling.

Vervolgvel

1

Tussen deze gevelopeningen rechthoekige vlakken met ruwe betonstuc. Op de eerste verdieping alleen in de twee brede vensterassen een gelijksoortig kruiskozijn als op de begane grond. In het midden een blinde muur, verlevendigd door een in schoon metselwerk uitgevoerde ruitvorm. De tweede verdieping heeft wederom drie gevelopeningen, deze zitten echter direct onder de goot en zijn recht afgesloten. Het betreffen stolpramen met 2x2 bovenlichten. De gevelinvullingen zijn waarschijnlijk oorspronkelijk.

WAARDERING

Hessenberg 31A is een goed voorbeeld van een vroeg twintigste-eeuws magazijn/woning en valt op door de combinatie van schoonmetselwerk en stucwerk. Hiermee vormt deze een architectonische eenheid met het pand Lange Hezelstraat 33, dat tegelijkertijd tot stand kwam, met gebruik van een oudere kern. Mede door de vermoedelijke oudere kern, heeft het voormalige magazijn betekenis als onderdeel van de historisch gegroeide binnenstad van Nijmegen. Daarnaast heeft het enige zeldzaamheidswaarde verkregen als een van de weinige vooroorlogse panden die nu nog op de Hessenberg staan. Het pand vertegenwoordigt tevens cultuurhistorische waarde als pakhuis dat ten dienste stond aan het zich op de Lange Hezelstraat bevindende winkelpand en dus als uiting van de groeiende welvaart die plaatsvond na de industriële revolutie.

Bronnen:

<http://documentatie.org/>

<https://app4.nijmegen.nl/dgd2>

<https://regionaalarchiefnijmegen.nl/collecties/beeldbank>

Kruidenier, M., werken langs de Waal; industrieel erfgoed in Nijmegen, Nijmegen 2016.

Tummer, T., Architectuur in Nijmegen: een overzicht van architectuur en stedenbouw vanaf 1900, Bussum 1994.

Verhoeven, D., De Canon van Nijmegen, Nijmegen 2009.

Kadastrale tenaamstelling	7 december 2022
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	8153

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
2

Stedenbouwkundige situatie: Lange Hezelstraat 33 en Hessenberg 31A zijn in de jaren 90 van de twintigste eeuw gesplitst. Bron: Streetsmart.

Hessenberg 31 A in 1955. Bron: Beeld-Archief Nijmegen

Hessenberg 31A in 2022. Foto: Gelders Genootschap.

Vervolgvel
3

Hessenberg 31A frontaal. De architectuur van de gevel heeft dezelfde uitgangspunten als het tegelijkertijd vernieuwde Lange Hezelstraat 33. Foto: Gelders Genootschap.

Vervolgvel

4

